

- úrad pre
- dohľad nad
- zdravotnou
- starostlivosťou

Metodické usmernenie č. 9/14/2005

Vykonávanie prehliadky mŕtveho tela a vykonávaníu pitvy

február 2011

Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou vydáva na zabezpečenie jednotného postupu k vykonávaniu prehliadky mŕtveho tela, vykonávaniu pitvy a prevozu mŕtvych tiel v súlade s § 20 ods. 2 písm. l) zákona č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 581/2004 Z. z.“) a zákonom č. 131/2010 Z. z. o pohrebníctve toto metodické usmernenie.

Článok 1 Prehliadka mŕtveho tela

Prehliadku mŕtveho tela vykonáva lekár Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou (ďalej len „úrad“) alebo lekár poverený úradom.

Lekárom úradu je: lekár súdnolekárskeho a patologickoanatomického pracoviska (ďalej len „SLaPA“) úradu zamestnaný na plný alebo čiastočný úväzok alebo na dohodu o pracovnej činnosti s odbornou spôsobilosťou na výkon špecializovaných pracovných činností v špecializačných odboroch súdne lekárstvo a patologická anatómia.

Lekárom povereným úradom je každý lekár, ktorému bolo vydané poverenie úradu na vykonávanie prehliadok mŕtvych tiel. Poverenie úradu oprávňuje lekára aj na vstup do zdravotníckych zariadení.

Lekári ústavných zdravotníckych zariadení, ktorým bolo vydané poverenie úradu na vykonávanie prehliadok mŕtvych tiel, pri úmrtí v ústavnom zdravotníckom zariadení môžu vykonať prehliadku mŕtveho tela za podmienky, že neboli ošetrovateľmi, lekármi na oddelení, na ktorom pacient zomrel, ani operatérmi, anesteziológmi, alebo konziliármi zomrelého počas poslednej hospitalizácie.

Článok 2 Miesto prehliadky

1. Prehliadka mŕtveho tela mimo zdravotníckeho zariadenia:

Prehliadku mŕtveho tela mimo zdravotníckeho zariadenia vykoná lekár, ktorému bolo oznámené úmrtie a má poverenie úradu.

Ak ide o mŕtveho, ktorému poskytoval zdravotnú starostlivosť uvedený lekár alebo ide o príbuzenský vzťah, tento lekár požiada o vykonanie prehliadky mŕtveho tela iného - najbližšieho lekára s poverením úradu. Ak nie je k dispozícii takýto lekár, vykoná prehliadku mŕtveho tela sám a v každom takom prípade nariadi pitvu.

Ak prehliadajúci lekár po prehliadke mŕtveho tela nenariadi pitvu, vyplní list o prehliadke mŕtveho v štyroch vyhotoveniach: dva listy pre matriku, jeden pre

obstarávateľa pohrebu a jeden list na založenie do zdravotnej dokumentácie mŕtveho. Súčasne vyplní formulár „Správa o prehliadke mŕtveho“ (príloha č. 2 tohto metodického usmernenia zverejnená na webovej stránke úradu), ktorý je súčasťou faktúry alebo vyúčtovania za výkon prehliadok mŕtvych a zašle na úrad v zmysle čl. 3 platného znenia pracovného postupu č. 5/2005 a oboznámi príbuzných o možnosti vybavovania pohrebu.

Ak prehliadajúci lekár v zmysle § 48 zákona č. 581/2004 Z. z. nariadi pitvu, vyplní list o prehliadke mŕtveho v štyroch vyhotoveniach, vypíše formulár „Správa o prehliadke mŕtveho“, zabezpečí prevoz mŕtveho zmluvnou pohrebnou službou na súdnolekárske pracovisko úradu, v ktorom bude vykonaná pitva. S mŕtvym telom odošle v zalepenej obálke vyplnené listy o prehliadke mŕtveho v štyroch vyhotoveniach a vypísaný formulár Správa o prehliadke mŕtveho s označením mena, priezviska a bydliska mŕtveho, s poznámkou „pitvať“. Prehliadajúci lekár si zabezpečí jednu kópiu správy o prehliadke mŕtveho pre potreby vyúčtovania.

Ak prehliadajúci lekár zistí, že osoba bola v čase úmrtia nakazená, alebo je podozrenie na nákazu choleroou, morom, žltou zimnicou, škvrnitým týfusom, hemoragickými horúčkami, priónovým ochorením typu Creutzfeldt Jacobovej choroby alebo inými vysokovirulentnými prenosnými ochoreniami (ďalej len „nebezpečná choroba“) v liste o prehliadke mŕtveho a štatistickom hlásení o úmrtí uvedie „nakazený nebezpečnou chorobou“ a túto skutočnosť oznámi príslušnému regionálnemu úradu verejného zdravotníctva.

2. Prehliadka mŕtveho tela v zdravotníckom zariadení

Prehliadku mŕtveho tela vykoná lekár úradu alebo lekár poverený úradom na základe oznámenia úmrtia poskytovateľom zdravotnej starostlivosti, ktorý po úmrtí pacienta vypíše lekársku prepúšťaciu správu a vyplní príslušnú časť listu o prehliadke mŕtveho v štyroch vyhotoveniach.

Ak súdnolekárske a patologickoanatomické pracovisko úradu sídli v objekte (areáli) ústavného zdravotníckeho zariadenia (ďalej len „ÚZZ“) prehliadku mŕtveho tela vykoná lekár príslušného SLaPA pracoviska úradu po dohode s ÚZZ. Ak je mŕtve telo prevezené z ÚZZ na SLaPA pracovisko za účelom vykonania prehliadky je uložené do vyhradených priestorov.

Ak prehliadajúci lekár po prehliadke mŕtveho tela nenariadi pitvu, vyplní miesto prehliadky, povolenie spolnenia a prevozu v liste o prehliadke mŕtveho v štyroch vyhotoveniach: dva listy pre matriku, jeden list pre obstarávateľa pohrebu a jeden list na založenie do zdravotnej dokumentácie. Prehliadajúci lekár si zabezpečí jednu kópiu listu o prehliadke mŕtveho pre potreby fakturácie.

Ak prehliadajúci lekár po prehliadke mŕtveho tela nariadi pitvu, vyplní miesto prehliadky a zabezpečí prevoz mŕtveho tela zmluvnou pohrebnou službou na súdnolekárske a patologickoanatomické pracovisko úradu, v ktorom bude vykonaná pitva. S mŕtvym telom odošle v zalepenej obálke s označením mena, priezviska a bydliska mŕtveho s poznámkou „pitvať“ lekársku prepúšťaciu správu a listy o prehliadke mŕtveho v štyroch vyhotoveniach.

Ak prehliadajúci lekár zistí, že osoba bola v čase úmrtia nakazená alebo je podozrenie na nákazu choleroou, morom, žltou zimnicou, škvrnitým týfusom, hemoragickými horúčkami, priónovým ochorením typu Creutzfeldt Jacobovej choroby alebo inými vysokovirulentnými prenosnými ochoreniami (ďalej len „nebezpečná choroba“) v liste o prehliadke mŕtveho a štatistickom hlásení o úmrtí uvedie „nakazený nebezpečnou chorobou“ a túto skutočnosť oznámi príslušnému regionálnemu úradu verejného zdravotníctva.

Článok 3

Úhrada za výkon prehliadky mŕtveho tela.

Úhrada za vykonanú prehliadku mŕtveho tela sa vykonáva na základe zmluvy o poskytovaní odborných služieb (ďalej len „zmluva“) uzavretej medzi úradom a poskytovateľom odbornej služby (ďalej len „poskytovateľ“).

Zmluvu je za úrad oprávnený podpísať riaditeľ pobočky. Vyhotovuje sa v štyroch rovnopisoch:

- jeden rovnopis pre poskytovateľa,
- tri rovnopisy pre úrad.

Úrad uhradza za každú vykonanú odbornú službu sumu podľa aktuálne platného pracovného postupu č. 5/2005 k jednotnému postupu zabezpečenia úhrad za výkon poskytovania odborných služieb – vykonávanie prehliadok mŕtvych.

Poskytovateľ posiela vyúčtovanie resp. faktúru za vykonané odborné služby štvrťročne na príslušnú pobočku úradu, vždy k poslednému dňu kalendárneho štvrťroka, za ktorý úhrada prináleží. Pri fakturácii nad 300,- euro mesačne môže byť fakturačným obdobím aj kalendárny mesiac. V prípade úmrtia v zdravotníckom zariadení prílohou vyúčtovania resp. faktúry je kópia listu o prehliadke mŕtveho. V prípade úmrtia mimo zdravotníckeho zariadenia prílohou vyúčtovania resp. faktúry je správa o prehliadke mŕtveho. Súčasťou vyúčtovania resp. faktúry je vyhlásenie poskytovateľa o spôsobe dopravy lekára k prehliadke mŕtveho, alebo vyhlásenie lekára o spôsobe dopravy k prehliadke mŕtveho, ktoré sú prílohami zmluvy. Splatnosť vyúčtovania resp. faktúry je 30 dní od ich doručenia na príslušnú pobočku úradu.

Zoznam zmluvných dopravcov zabezpečujúcich dopravu lekára na miesto prehliadky mŕtveho tela s kontaktnými telefónnymi číslami pre jednotlivé regióny SR sú uverejnené na webovej stránke úradu a sú tiež k dispozícii na príslušných pobočkách úradu.

Článok 4

Výkon pitvy

Pitvu vykonáva lekár úradu, pracovník SLaPA zamestnaný na plný alebo čiastočný úväzok alebo dohodu o pracovnej činnosti so špecializáciou v špecializačnom odbore patologická anatómia a v špecializačnom odbore súdne lekárstvo.

Lekár po výkone pitvy vypíše v príslušnej časti List o prehliadke mŕtveho v štyroch vyhotoveniach (povolenie spolopenia a prevozu na pochovanie, diagnostický súhrn s 4-miestnym kódovým označením podľa MKCH 10, miesto a čas vykonania pitvy): dva listy pre matriku, jeden list pre obstarávateľa pohrebu a jeden list na založenie do zdravotnej dokumentácie a kópia listu sa založí na príslušnom SLaPA pracovisku do pitevného protokolu, ktorý sa uzatvorí v termíne do 30 dní. V závažných prípadoch so súhlasom vedúceho lekára príslušného SLaPA pracoviska do 60 dní, v ojedinelých prípadoch so súhlasom riaditeľa sekcie SLaPA do 90 dní a vo výnimočných prípadoch nad 90 dní len so súhlasom predsedu úradu.

Pri podozrení zo spáchania trestného činu, či počas pitvy alebo po jej vykonaní je lekár vykonávajúci pitvu povinný oboznámiť s touto skutočnosťou orgány činné v trestnom konaní.

V prípade nahlásenia nesúlady medzi klinickými diagnózami stanovenými počas života pacienta a diagnostickými závermi po vykonaní pitvy, sa postupuje podľa

Pracovného postupu č. 3/2008 pre výkon dohľadu nad poskytovaním zdravotnej starostlivosti v platnom znení.

Článok 5 Prevozy mŕtvych tiel

Prevozy mŕtvych tiel na pitvu zabezpečujú v jednotlivých regiónoch SR príslušné zmluvné pohrebné služby.

Zoznamy zmluvných pohrebných služieb s kontaktnými telefónnymi číslami pre jednotlivé regióny SR sú uverejnené na webovej stránke úradu „www.udzs.sk“ a sú tiež k dispozícii na príslušných pobočkách úradu a súdnolekárskych a patologicko-anatomických pracoviskách.

Úrad hradí náklady na úradom nariadenú pitvu, prepravu mŕtveho tela na pitvu a z pitvy v zmysle aktuálne platného pracovného postupu č. 2/2010 pri úhrade nákladov vynaložených na prepravu mŕtvych na pitvu nariadenú Úradom pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou.

Článok 6 Vzdelávanie

V spolupráci s riaditeľom pobočky úradu vedúci lekár alebo lekár úradu poverený vedúcim lekárom patologickoanatomického alebo súdnolekárskeho pracoviska, zabezpečuje v zmysle vnútorného predpisu úradu školenia lekárov vykonávajúcich prehliadky mŕtvych tiel, ktorí následne obdržia osvedčenie o absolvovaní školenia k prehliadkam mŕtvych tiel a poverenie na prehliadku mŕtvych tiel pre každého lekára. Školiaci lekár súčasne poučí lekárov o potrebe uzavretia zmluvy o poskytovaní odborných služieb – vykonávanie prehliadok mŕtvych s príslušnou pobočkou úradu. V prípade preškolenia lekárov obdržia osvedčenie o preškolení.

Článok 7 Vydávanie pasu pre mŕtveho

1. Oprávnený na vydávanie pasu pre mŕtveho je príslušný lekár samosprávneho kraja.
2. Ak pôjde o medzinárodný prevoz exhumovaných ostatkov, o prevoz zosnulého na infekčnú chorobu alebo za mimoriadnej epidemiologickej situácie a o prevoz mŕtvych, kde kauzálnou príčinou úmrtia bola vysoká dávka ionizujúceho žiarenia, vydáva pas pre mŕtveho príslušný Regionálny úrad verejného zdravotníctva (ďalej len „RÚVZ“).
3. Ak bol mŕtvy v čase úmrtia nakazený nebezpečnou chorobou, lekárovi, ktorý vykonal prehliadku mŕtveho tela vzniká povinnosť túto skutočnosť bezodkladne oznámiť príslušnému RÚVZ podľa § 7, bod 4, písm. b) zákona 131/2010 Z. z. , pas pre mŕtveho vydáva príslušný RÚVZ.
4. Ak sa vykonala pitva na pracovisku úradu, pas pre mŕtveho vydáva príslušný zodpovedný lekár pracoviska úradu.

Článok 8 Zoznam pracovísk úradu, na ktorých sa vykonávajú pitvy

Zoznam súdnolekárskych a patologickoanatomických pracovísk úradu (ďalej len „SLaPA pracovisko“), na ktorých sa vykonávajú pitvy, je nasledovný:

SL pracovisko Bratislava
PA pracovisko Bratislava Antolská a Sasinkova – dve miesta výkonu
SLaPA pracovisko Nitra
SLaPA pracovisko Žilina
SLaPA pracovisko Martin
SLaPA pracovisko Banská Bystrica
SLaPA pracovisko Lučenec
SLaPA pracovisko Prešov
SLaPA pracovisko Poprad
SLaPA pracovisko Košice

Zoznam nemocníc a okresov, z ktorých sa prevážajú mŕtvi na pitvu na príslušné pracovisko úradu, je zverejnený na webovej stránke úradu a k dispozícii je na každej pobočke úradu, u vedúceho lekára súdnolekárskeho a patologickoanatomického pracoviska úradu. K dispozícii majú zoznam aj riaditelia zdravotníckych zariadení, dispečingy ZZS a LSPP.

Článok 9

Záverečné ustanovenie

Toto metodické usmernenie v znení novely č. 14 nadobúda platnosť a účinnosť dňom 01.03.2011.

Bratislava 22.02.2011

MUDr. Ján Gajdoš, v.r.
predseda

**RAJONIZÁCIA PRE VYKONÁVANIE
PITIEV NA SÚDNOLEKÁRSKYCH A PATOLOGICKOANATOMICKÝCH PRACOVISKÁCH**

Patologickoanatomické pracovisko	Ústavné zdravotnícke zariadenia v rajóne
Bratislava - Antolská	DFNSP, Detské kardiocentrum, SÚSCH, UN Bratislava – pracoviská sv. Cyrila a Metoda a Kramáre (okrem Geriatrickej kliniky), NOÚ Klenová, Liečebňa sv. Františka v Prievoze, NsP Malacky, Nemocnica MV SR, Nemocnica MO SR, Skalica, Senica, Hlohovec, Dunajská Streda
Bratislava - Sasinkova	UN Bratislava – pracoviská Ružinov, Mickiewiczova a Geriatrická klinika Kramáre, FNsP Milosrdní bratia, s.r.o., NÚTaRCH, Sanatórium Koch, OÚ sv. Alžbety, ŽNsP, Pezinok, Limbach, Modra, Trnava
Nitra	Nitra, Zobor OLÚ TaRCH, Topoľčany, Zlaté Moravce, , Levice, Šahy, Piešťany, Galanta, Partizánske, Nové Mesto nad Váhom, Myjava, Nové Zámky, Komárno, Šaľa, Želiezovce, Hronovce
Žilina	Žilina, Čadca
Martin	FN Martin, Dolný Kubín, Námestovo, Liptovský Mikuláš, Ružomberok, Trstená, Bánovce nad Bebravou, Prievidza-Bojnice, Handlová, Trenčín, Púchov, Ilava, Považská Bystrica
Banská Bystrica	Zvolen, Banská Bystrica, Nová Baňa, Banská Štiavnica, Žiar nad Hronom, Brezno
Lučenec	Lučenec, Veľký Krtíš, Hnúšťa, Rimavská Sobota, Revúca, Krupina
Prešov	Prešov, Svidník, Stropkov, Vranov nad Topľou, Humenné, Medzilaborce, Snina, Bardejov
Poprad	Poprad, Levoča, Vyšné Hágy, Liečebne Vysoké Tatry, Spišská Nová Ves, Stará Ľubovňa, Krompachy, Kežmarok
Košice	Košice, Gelnica, Rožňava, Kráľovský Chlmec, Trebišov, Michalovce

Súdnolekárske pracovisko	Spádové územie
Bratislava - Antolská	Bratislava I, Bratislava II, Bratislava III, Bratislava IV, Bratislava V, Malacky, Senec, Skalica, Dunajská Streda, Trnava, Pezinok, Hlohovec
Nitra	Nitra, Levice, Šahy, Topoľčany, Zlaté Moravce, Partizánske, Nové Mesto nad Váhom, Myjava, Nové Zámky, Komárno, Šaľa, Galanta, Želiezovce; Piešťany
Žilina	Žilina, Bytča, Kysucké Nové Mesto, Čadca
Martin	Dolný Kubín, Liptovský Mikuláš, Martin, Námestovo, Ružomberok, Turčianske Teplice, Tvrdosín, Bánovce nad Bebravou, Prievidza-Bojnice, Trenčín, Púchov, Ilava, Považská Bystrica
Banská Bystrica	Banská Bystrica, Brezno, Detva, Zvolen, Žarnovica, Žiar nad Hronom, Banská Štiavnica
Lučenec	Lučenec, Rimavská Sobota, Poltár, Veľký Krtíš, Revúca, Krupina
Prešov	Prešov, Sabinov, Bardejov, Svidník, Stropkov, Vranov nad Topľou, Humenné, Medzilaborce, Snina
Poprad	Poprad, Kežmarok, Levoča, Stará Ľubovňa, Spišská Nová Ves,
Košice	Košice I, Košice II, Košice III, Košice IV, Košice – okolie, Trebišov, Michalovce, Rožňava, Sobrance, Gelnica

V Bratislave 22.02.2011

MUDr. Ján Gajdoš, v.r., predseda

Správa o prehliadke mŕtveho tela

Meno a priezvisko: Rodné číslo:
 Bydlisko:

Anamnéza a okolnosti smrti:

Polícia

Prítomná – neprítomná útvar:.....
 meno: kontakt:

Popis miesta nálezu mŕtvoly (byt – typ vykurovania, ulica, poloha tela, stopy krvi):

Predmety nájdene pri mŕtvole (lieky, fľaše s neznámym obsahom, zbrane, škrtidlo):

odoslané na pitvu: áno – nie odovzdané (komu)

Popis šatstva, obsah vreciek (poškodenie, odtlačky):

cennosti: odovzdané (komu)

Posmrtné škvrny

prítomné – neprítomné farba: lokalizácia:.....
 vzhľad: ostrovčekovité – začínajú splývať – difúzne splývajú
 vytlačiteľnosť: ľahko – ťažšie – veľmi ťažko - nevytlačiteľné

Posmrtná stuhnutosť

prítomná – neprítomná žuvacie svalstvo: slabo vyvinutá - plne vyvinutá - vymiznutá
 horné končatiny: slabo vyvinutá - plne vyvinutá - vymiznutá
 dolné končatiny: slabo vyvinutá - plne vyvinutá - vymiznutá

Hnilobné zmeny

prítomné – neprítomné

hlava – krk – hrudník – brucho – chrbát – HK – DK - zelené sfarbenie kože – vyznačená cievna kresba – pľuzgiere – odlučovanie pokožky – výtok hnilobnej tekutiny z úst a nosa – uvoľňovanie vlasov, ochlpenia, nechtov – prítomnosť vajíčok, lariev hmyzu – mumifikácia – zmydlovanie

Známky zranenia

prítomné – neprítomné hlava – krk – hrudník – brucho – chrbát – HK –DK
stručný popis:

.....
.....

Miesto a čas prehliadky:

.....

Príčina smrti:

.....

Kontakt na prehliadajúceho lekára:.....